Éva Janikovszky

Vjerovala ili NE

ILUSTRIRAO

László Réber

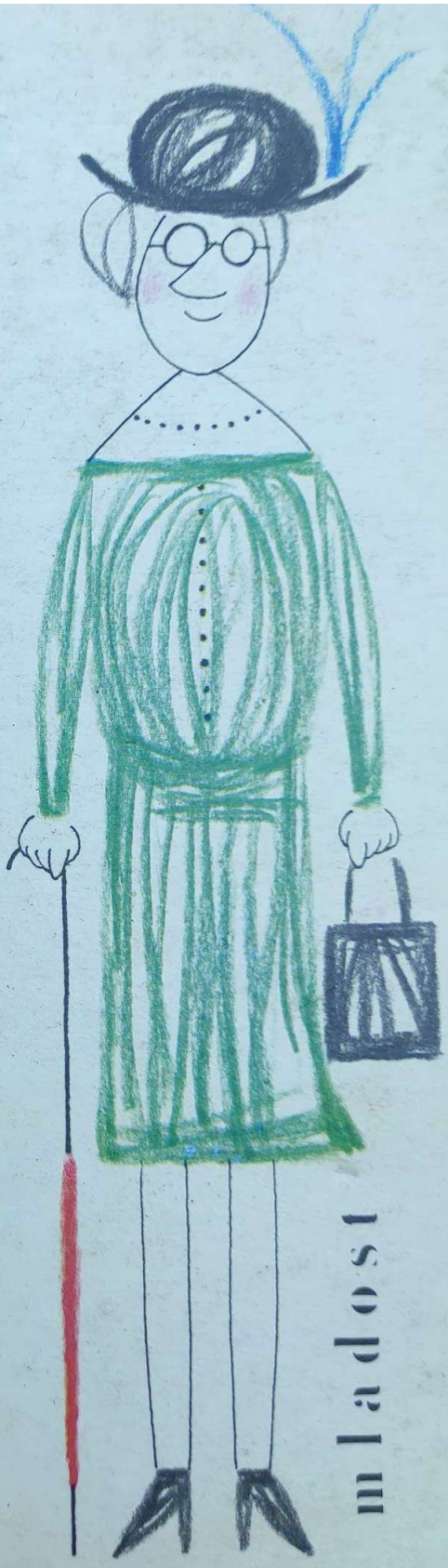

mladost

27305

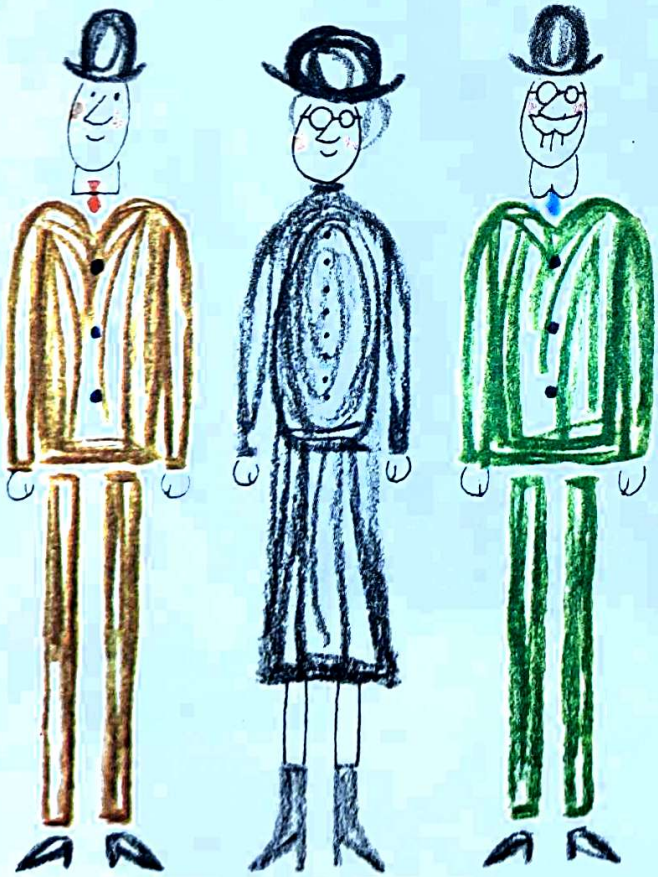

Éva Janikovszky

Vjerovala ili ne

Prvo izdanje u ovoj seriji

Ilustrirao
László Réber

IZDAVAČKO KNJIŽARSKA
RADNA ORGANIZACIJA
mladost
ZAGREB 1984

Éva Janikovszky: Vjerovala ili ne
Naslov originala Akár hiszed, akár nem
(Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budimpešta, 1966)
Tekst © Éva Janikovszky 1966, 1984
Ilustracije © László Réber 1966, 1984
Prevela s mađarskoga Ljerka Damjanov–Pintar
Urednik Vera Barić
Recenzenti Ljerka Damjanov–Pintar, Vera Barić
Izdavačko-knjižarska radna organizacija „Mladost",
Zagreb, Ilica 30
Generalni direktor Branko Juričević
OOUR Izdavačka djelatnost, Zagreb, Gupčeva zvijezda 3
Direktor Stipan Medak
Likovni urednik Irislav Meštrović
Tehnički urednik Josip Zdunić
Korektori Zdenka Prpić, Lela Coffon
Naklada 5000
Tisak „Forum", Novi Sad, V. Mišića 1 – 1984.

Dok sam bio mali, nisam znao
da je jedna baka tatina mama,
a druga baka mamina mama.
Dok sam bio mali, nisam znao da je jedan djed
tatin tata, a drugi djed mamin tata.

Otkada sam velik,
znam tko je čija mama,
i tko je čiji tata,
i tko je čije dijete.

Ali Marica, moja sestrica, još je mala i ne zna.
A zaista je jednostavno!

Rekao sam Marici:

– Vjerovala ili ne,

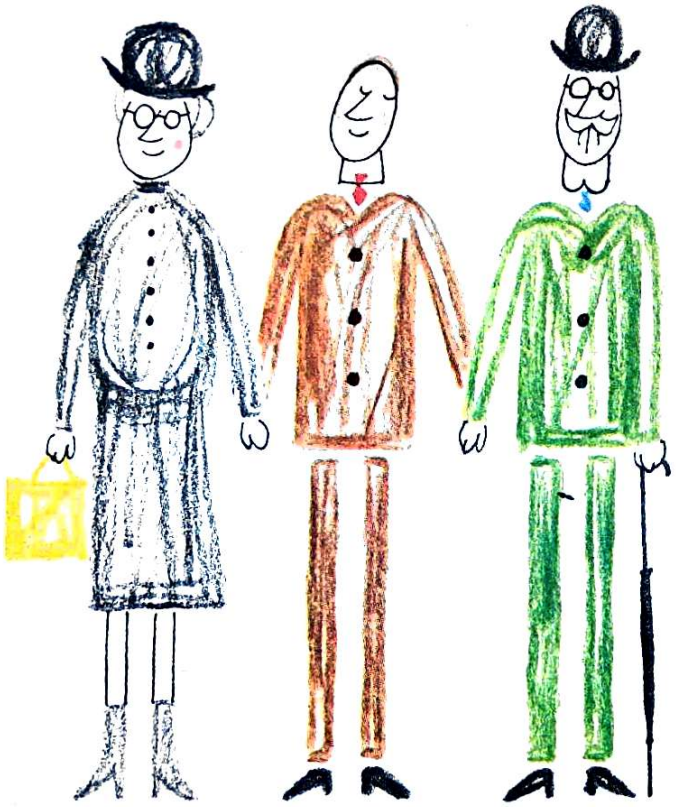

tata
je sin jedne bake
i jednog djeda,

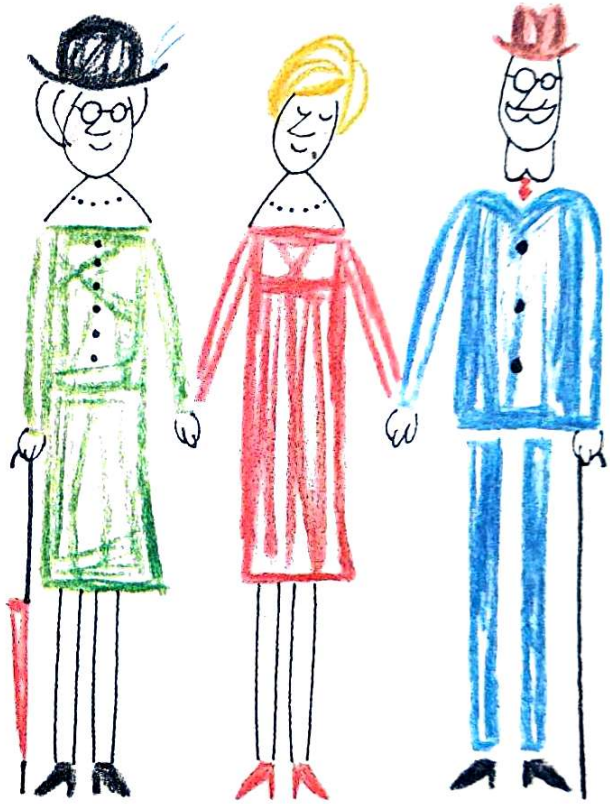

a mama
je kći druge bake
i drugog djeda.

Marica je rekla:
– Koješta,
pa mama je mama,
a tata je tata.

Rekao sam Marici: – Vjerovala ili ne, i mama i tata, pa čak i baka i djed, SVI ODRASLI BILI SU NEKAD DJECA, čak i oni najstariji.

Marica je rekla
možda su

mama

i tata

bili nekad djeca,

a možda su i

djed

i baka

bili djeca,

ali ne vjeruje ni za tetu Mariju ni za stričeka Ernesta ni za tetu iz susjedstva. To, sigurno, samo tako izmišljam.

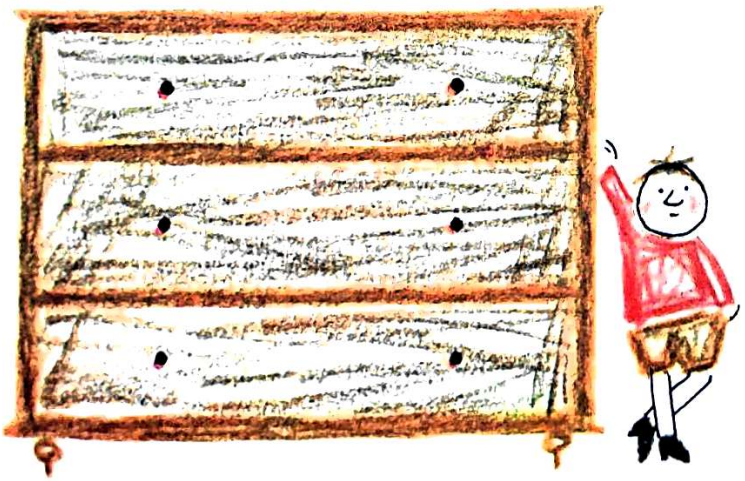

Znao sam da je vrlo teško zamisliti da je svaki odrastao bio nekad dijete, ali sam se na vrijeme sjetio da imamo fotografije u ladici.

Zato sam rekao Marici:

– Vjerovala ili ne, u ladici
su slike o tome da su i

teta Marija i striček Ernest bili nekad djeca.

O teti iz susjedstva,
na žalost, nemamo fotografiju.

Marica se htjela
kladiti da teta
iz susjedstva nije
nikad bila dijete,
pa zato i nemamo
njenu sliku u ladici.

Prvo sam se kladio jer volim dobivati.
Onda sam rekao Marici:
– Slika tete Marije je
u ladici zato jer smo u RODU.
Slika stričeka Ernesta je u ladici
jer smo i s njim u RODU.
Slika tete iz susjedstva nije u ladici
jer ona samo stanuje pored nas, ali nismo rođaci.

Marica je rekla da je meni lako
jer znam s kim smo u RODU,
ali jasno, malima nikad ništa ne kažu.

Žalio sam Maricu

jer se sjećam da ni ja,
dok sam bio mali,
nisam znao što je ROĐAK,
iako rođaci uvijek pitaju:

– No, znaš li
tko
sam ja? –

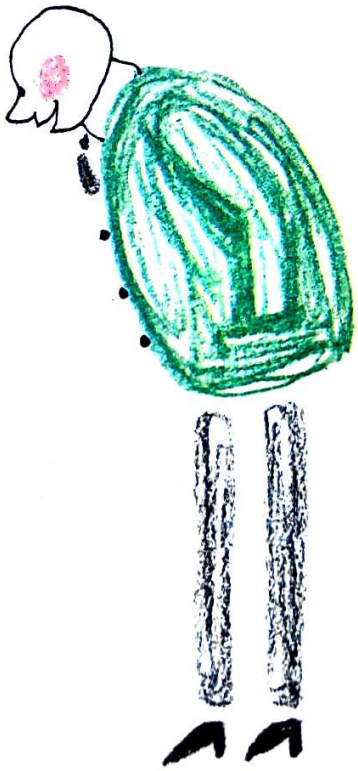

i vesele se
ako im kažemo
jer vole znati
tko su.

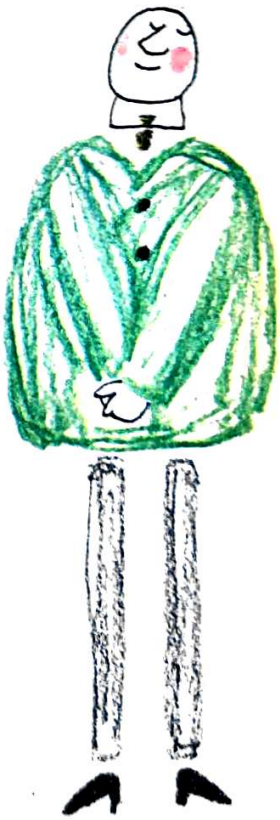

Zato sam rekao Marici:

– Dok sam bio mali, mislio sam

da je ROĐAK osoba koja u nedjelju poslije podne dolazi u posjetu

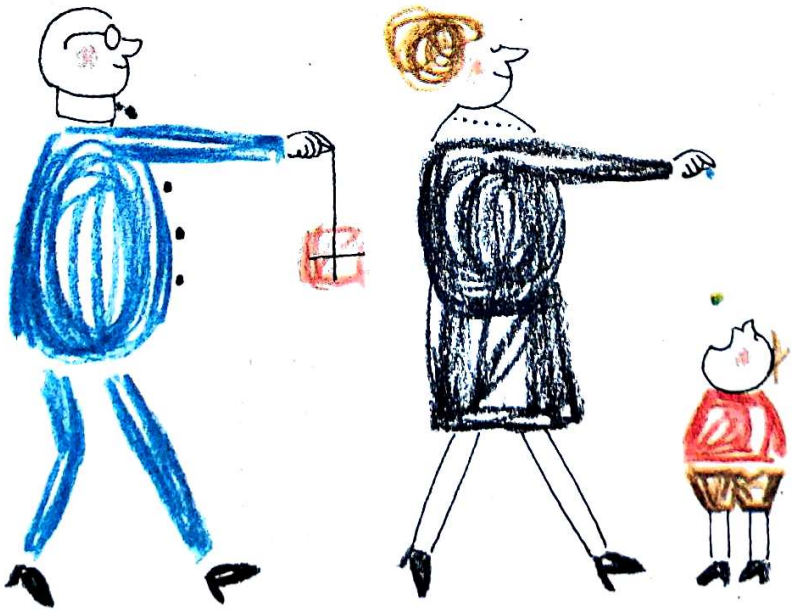

i donosi bombone.

Otkako sam velik, znam da ROĐAK
pripada našoj OBITELJI jer je

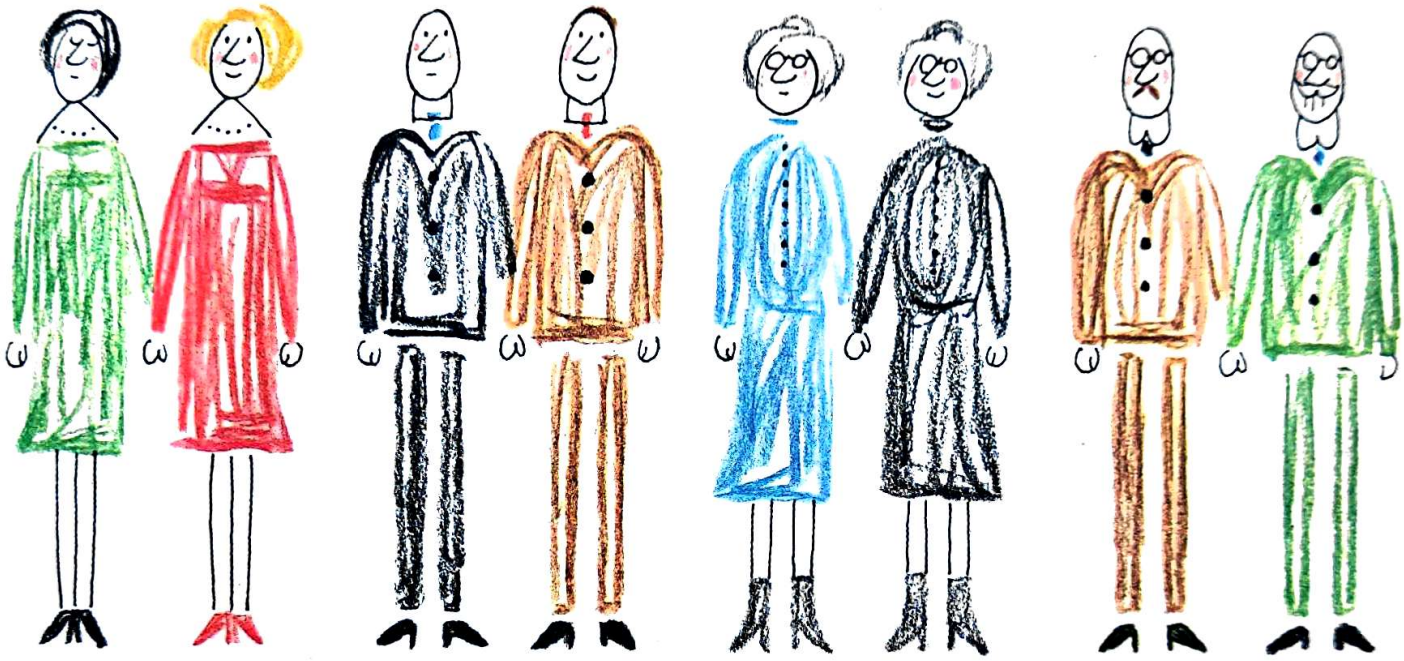

mamin tatin bakin ili djedov
brat ili sestra. Ali ima i rođaka koji nisu njihova braća
već sestrin muž ili bratova žena ili njihova djeca.

Rođaci su:

STRINA
UJNA
TETA

STRIC
UJAK
TETAK

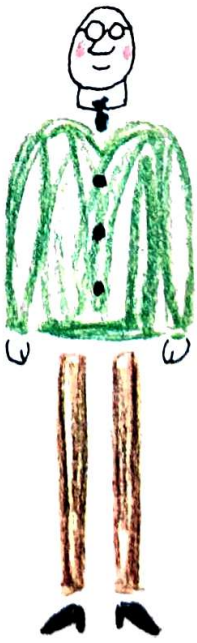

BRATIĆ
SESTRIČNA

Marica se vrlo veselila kad sam joj rekao što znači rođak
samo je žalila da ne shvaća.
A zaista je jednostavno!

Onda sam za utjehu rekao Marici:
– Dok sam bio mali, ni ja nisam shvaćao
zašto se odrasli sjećaju tolikih

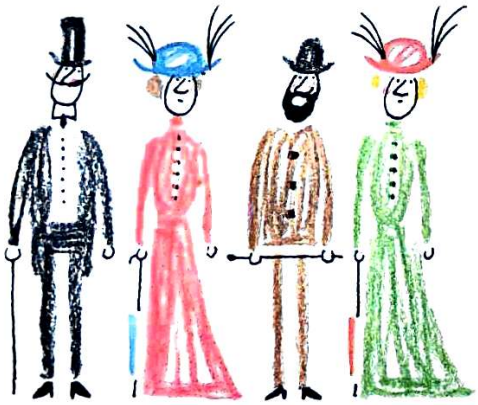

ljudi

i

kuća,

pasa

i

vrtova,

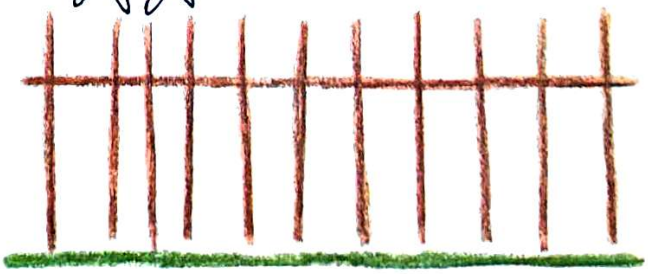

škola

i svadbenih torti

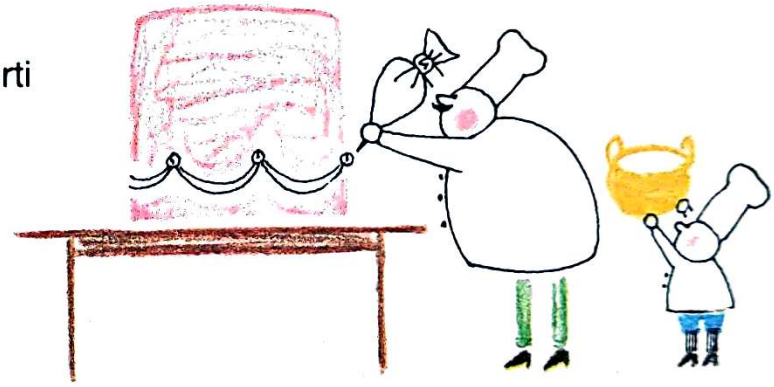

kojih se ja ne sjećam.
A zaista je jednostavno!
Hoćeš li da ti objasnim?

Marica je rekla da će to biti dobro jer do sada
nije o tome razmišljala, ali kad bi joj palo na pamet,
sigurno ne bi znala odgovor.

Rekao sam Marici: – Tebi je dobro. Imaš velikog pametnog brata
koji će ti sve objasniti.

Marica je rekla da je meni još bolje jer
sam ja njen veliki pametan brat.

I u tome je u pravu.

Zato sam rekao Marici:
– Otkada sam velik, znam da se ne sjećam
stvari kojih se odrasli sjećaju zato jer su oni poznavali

sve te ljude

i stanovali
u tim kućama

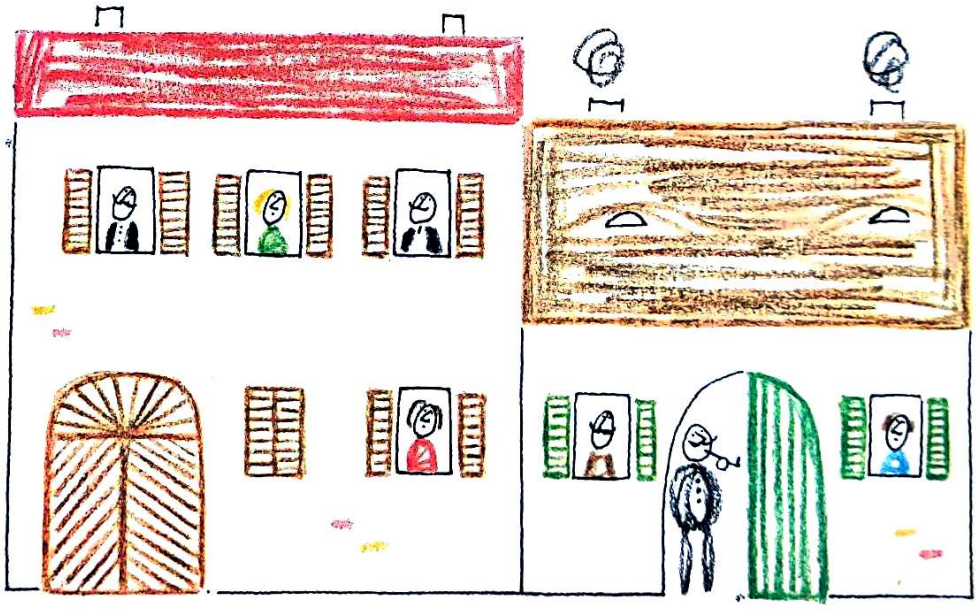

i gladili te pse

i igrali se u tim vrtovima,

i učili u tim školama

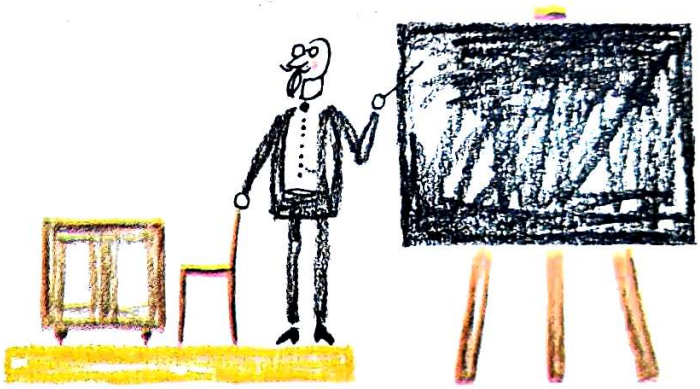

i pojeli

mnogo svadbenih torti
dok se ja
još nisam ni rodio.

Teško je zamisliti da se nešto dogodilo
dok se ja još nisam rodio.
Zaista je sreća što imamo o tome fotografije u ladici.

Marica je rekla da je moguće da se nešto
i dogodilo dok se ja još nisam rodio,
ali ne vjeruje da se nešto moglo dogoditi
prije nego što se ona rodila.

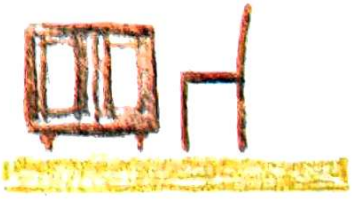

Rekao sam Marici:
– Znaj da sam ja
bio beba
kad se ti još nisi ni rodila.

Tvoj krevetić je onda bio moj
i ja sam u njemu spavao.

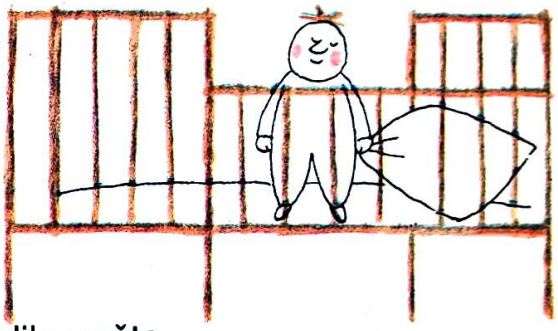

Marica je rekla da sada već vjeruje da se dogodilo nešto
dok se ona nije ni rodila, jer se krevetić raspada

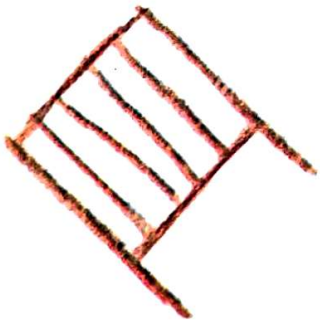

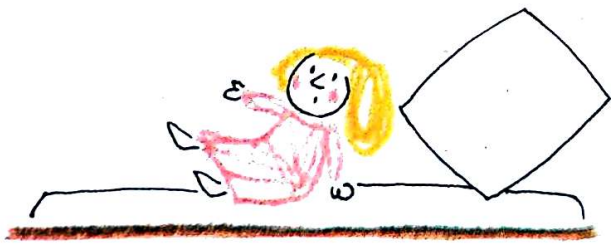

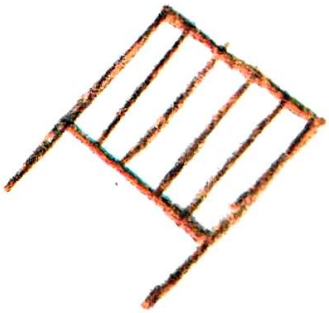

i da sam ga sigurno ja uništio
kad sam spavao u njemu dok sam bio beba.

U tome je u pravu.

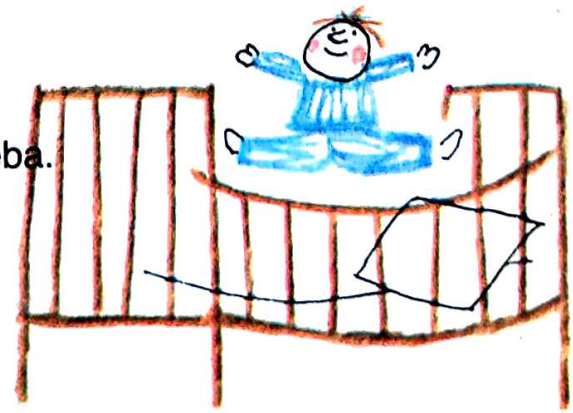

Marica je rekla da bi željela vidjeti sliku na kojoj je SVE čega se odrasli SJEĆAJU, a svakako i svadbena torta jer nju još nikada nije vidjela.
Žalim Maricu jer TAKVE fotografije NEMA u ladici.
Nema zato jer se nije sve čega se odrasli sjećaju, dogodilo istovremeno.

Nešto se dogodilo

nedavno,

nešto

ranije,

a nešto opet

vrlo davno.

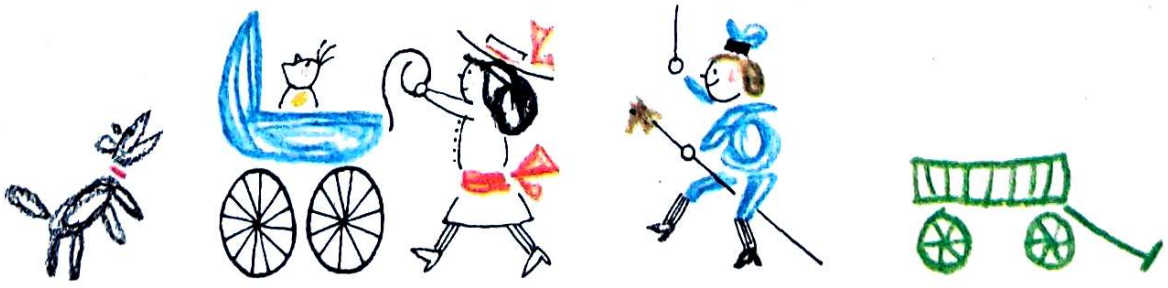

Marica je onda željela vidjeti fotografiju na kojoj su
SVI ODRASLI ISTOVREMENO DJECA.
Žalim Maricu jer ni takve slike NEMA u ladici.
Nema zato jer odrasli nisu istovremeno bili djeca.

Mlađi su to bili

nedavno,

stariji

ranije,

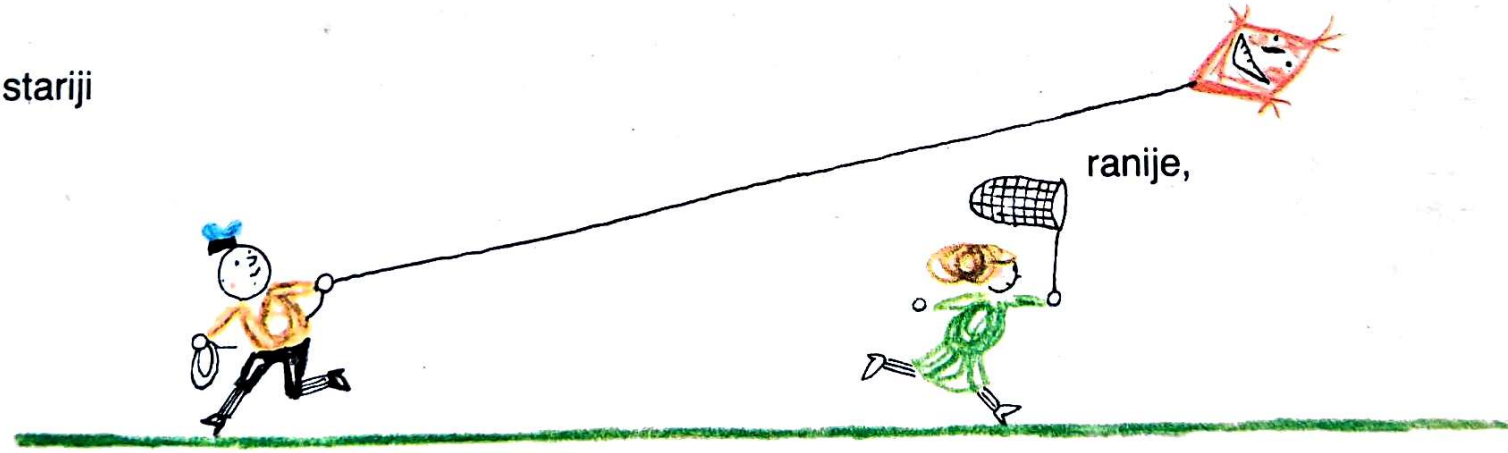

a najstariji

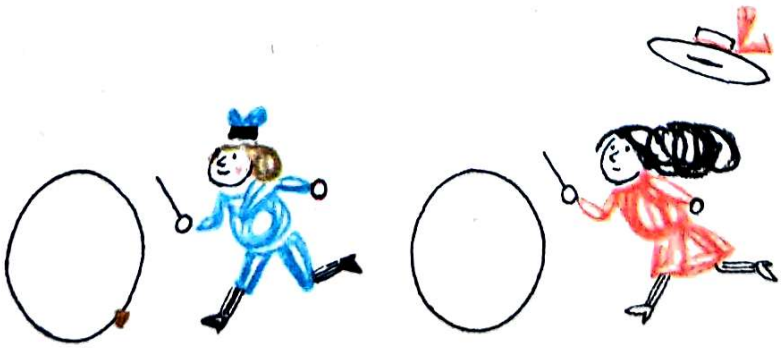

vrlo davno.

I rekao sam Marici:
– Dobro je što imaš velikog pametnog brata
koji smije izvaditi
slike iz ladice.

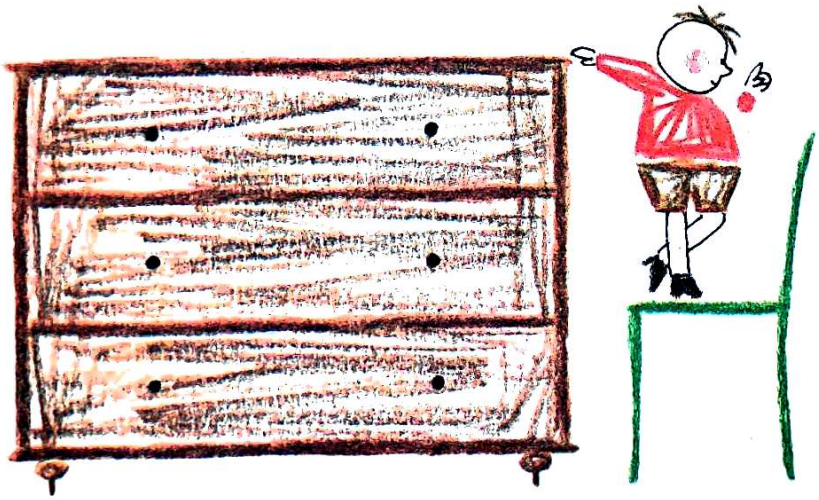

Vjerovala ili ne,
ako slike složim po redu
i ti ćeš shvatiti
tko je čija majka,
a tko čiji otac
i tko je kada bio dijete
jer je to zaista jednostavno.

Marica je rekla da se tek sada zaista veseli
što sam ja njen veliki, pametan brat,
jer da je ona moja velika pametna sestra,
sigurno mi ne bi znala objasniti.

I u tome je u pravu.

Rekao sam Marici:

– Na najstarijoj fotografiji u ladici su

djed

i baka naše bake Jagice.

Dok sam bio mali, mislio sam da su to najstarije slike i da su djed i baka naše bake Jagice živjeli u najdavnije vrijeme.

Otkada sam velik,
znam da su i prije njih živjeli ljudi
jer, vjerovala ili ne,
i oni su imali mamu i tatu
i baku i djeda,
samo onda nije bilo FOTO-APARATA kojim bi ih slikali jer ga još nisu izmislili.

Tete i stričeke,

djevojčice i dječake

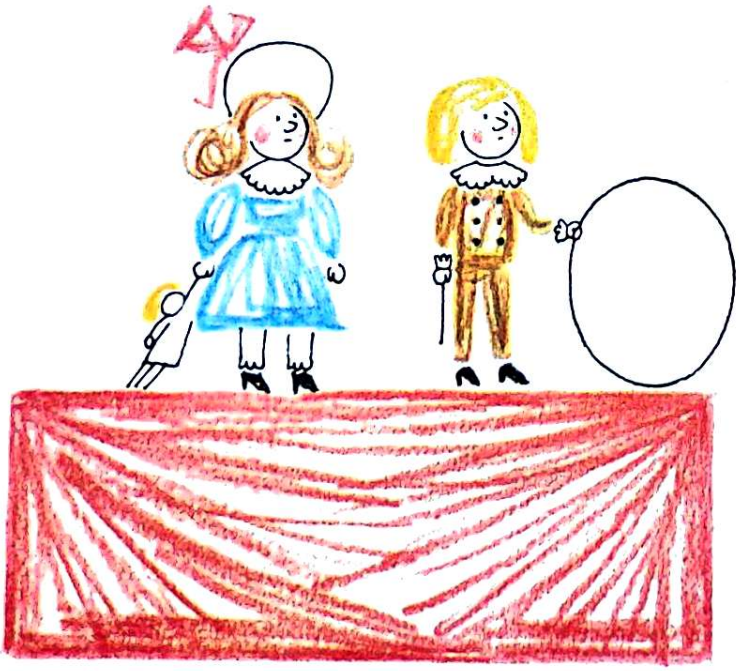

koji su
vrlo davno živjeli
naslikali su slikari
umjetnici.

Na žalost, baku naše bake Ane i njenu mamu
nije nitko naslikao. Da imam njihove slike,
objesio bih ih sve iznad svog kreveta.

Marica je rekla
da to nije lijepo od mene
jer bi i ona željela objesiti
jednu sliku iznad svog krevetića.

I u tome je u pravu.

Rekao sam Marici:
– Zaista je sreća što su konačno izmislili foto-aparat,

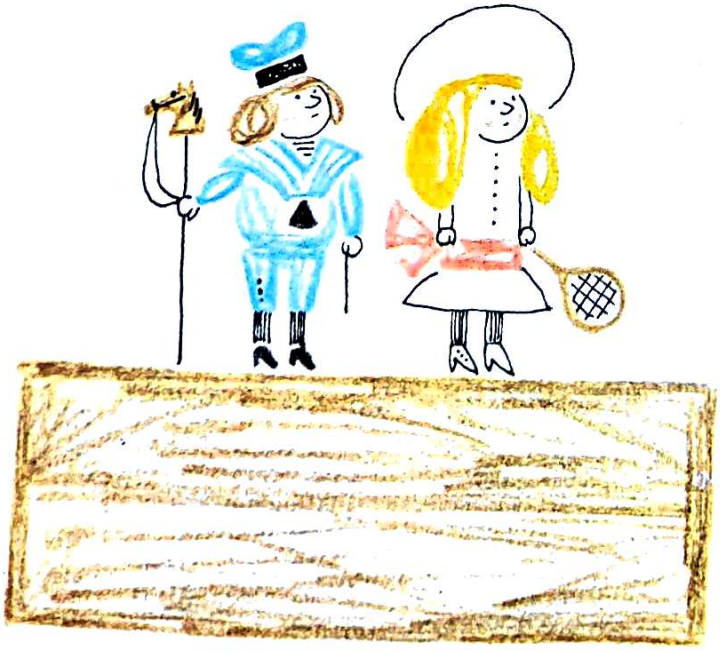

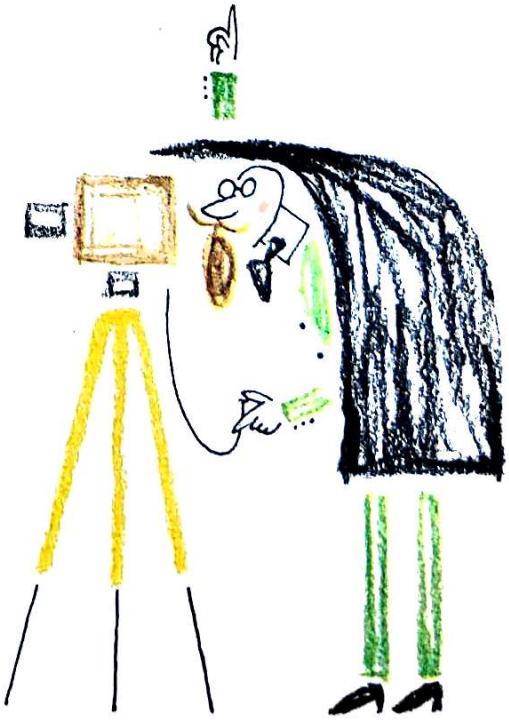

jer ti sad mogu pokazati

baku Jagicu

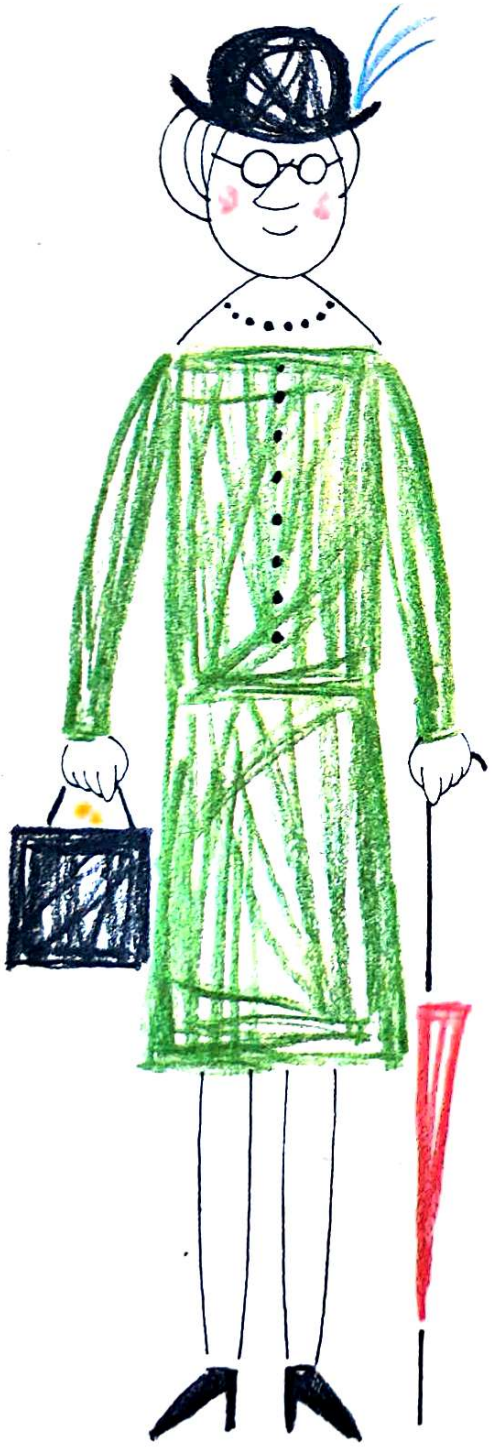

dok je bila beba

zatim, kad je
bila djevojčica

i onda još veća
djevojčica

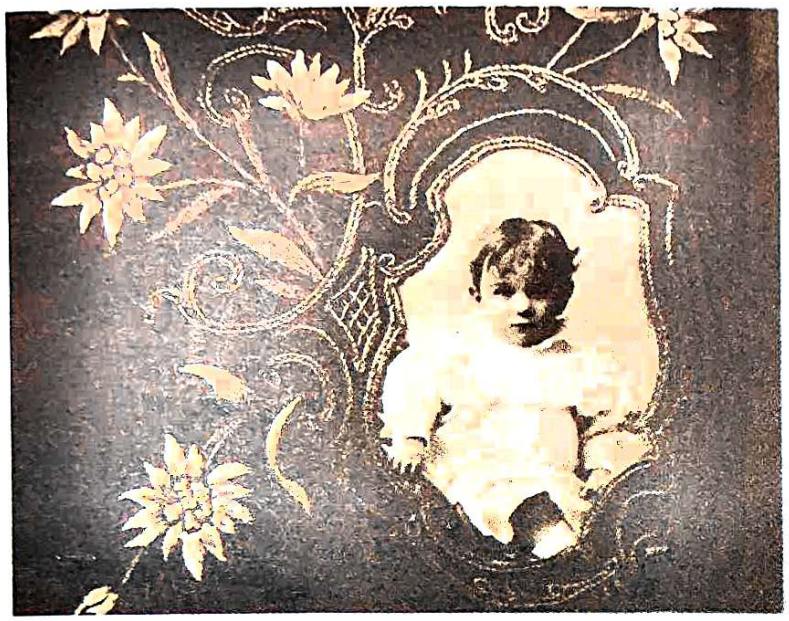

dok je još bio beba

i djeda
Antuna

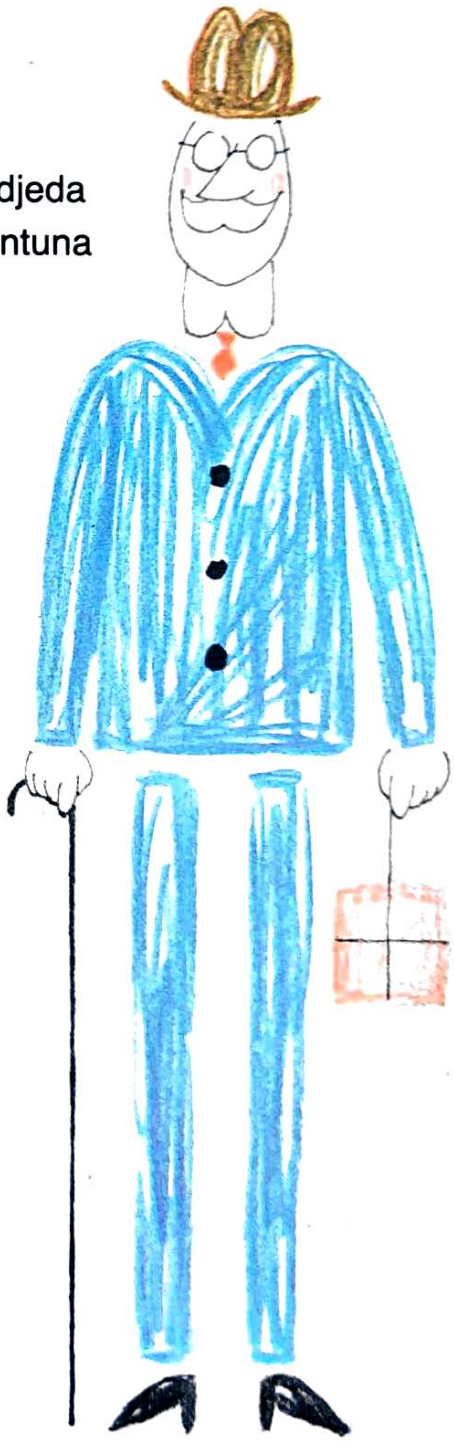

i dok je bio dječačić.

Onda je baka odrasla, a i djed je odrastao
i oženio baku.

Marica je rekla da su onda sigurno jeli
svadbenu tortu.

Rekao sam Marici:
– Kad su djed i baka već
bili muž i žena,
postali su tata i mama

jer im se rodio 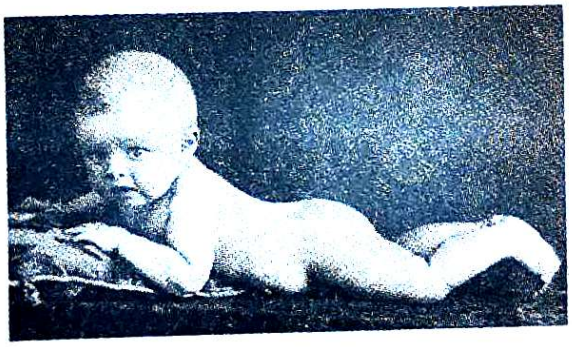 sinčić

koji je postao naš ujak.
Ali, to nije zanimljivo.

No kasnije
im se rodila i kćerkica

koja je, vjerovala ili ne,
naša mama.

Marica se tome vrlo razveselila, a i ja sam se veselio s njom.
Rekao sam Marici:
– A sad ću ti pokazati kako je baka Ana izgledala kao beba.

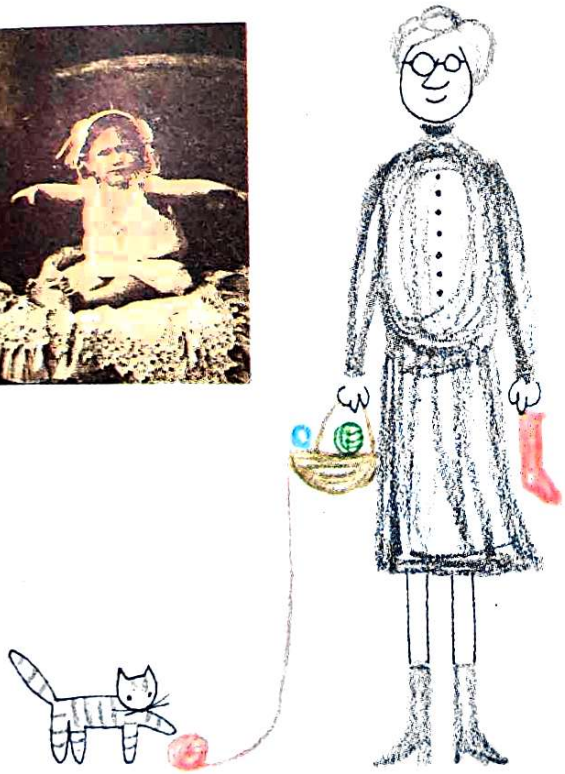

Na žalost, netko je poderao sliku snimljenu kad je bila djevojčica.

A drugog djeda

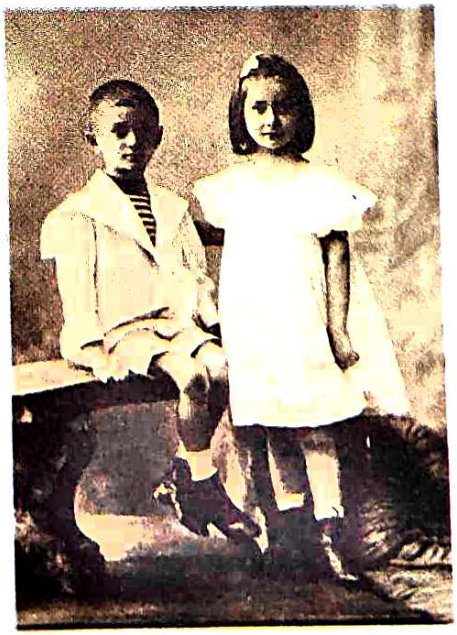

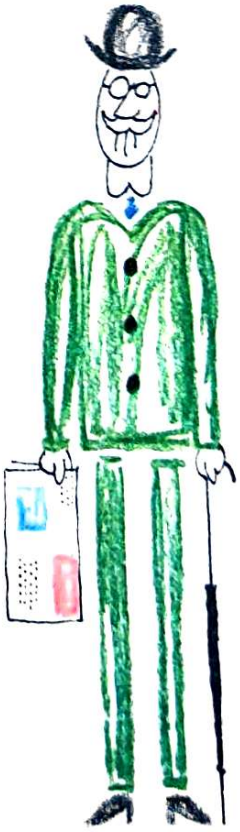

pokušaj zamisliti kao bebu
jer imamo samo ovu sliku
kad je već išao u školu,
a ni na njoj nije sam.
Ni slika sa svadbe
nije u ladici jer visi
u njihovoj sobi na zidu.
Marica je rekla da tu
sliku zna već napamet
i da o njoj više ne govorim
jer bi htjela što prije čuti
kad nam se rodio tata.

Rekao sam Marici:

– Iako su

baka Ana i djed Antun imali petoro djece,
prvo dijete

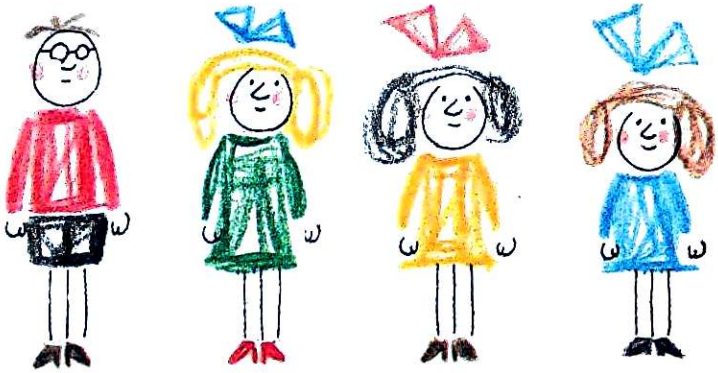

bio je naš tata.

Marica se tome vrlo veselila, a i ja sam se s njom veselio.
Samo žalim što nismo poznavali mamu kad je bila djevojčica
ni tatu kad je bio dječačić jer bismo se sigurno svi zajedno lijepo igrali.

Rekao sam Marici:

– Vjerovala ili ne,
mama i tata se tada još nisu poznavali.

Mama je stanovala u jednoj kući,

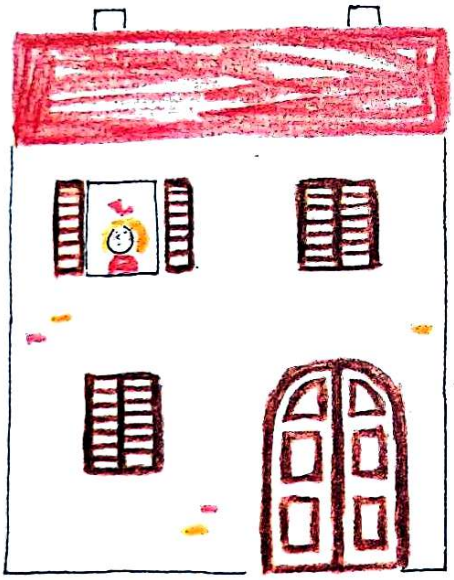

a tata u drugoj,

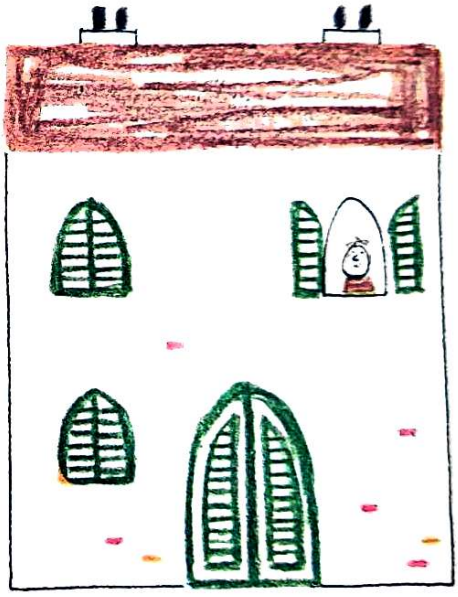

mama se igrala u jednom vrtu,

a tata u drugom,

mama je učila u jednoj školi,

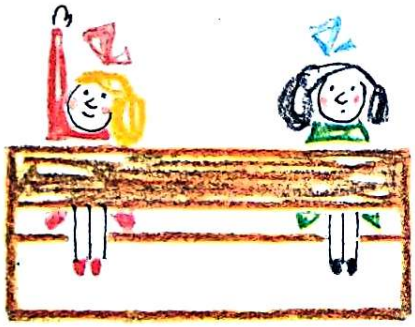

a tata u drugoj

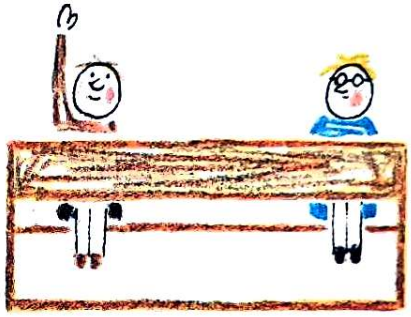

i, vjerovala ili ne, ni oni nisu znali da ću im

ja biti sin,

a ti kćerkica.

Marica to nije htjela povjerovati jer možda nisu znali da ću im ja biti sin, ali su sigurno znali da će im ona biti kćerkica.

Ali u tome nije u pravu.

Već sam vrlo mnogo fotografija izvadio iz ladice, ali je u njoj još uvijek ostala velika hrpa

o tetama,

stričekima,

djevojčicama

i dječacima
koji su se davno rodili, a naši su
ROĐACI.

Rekao sam Marici:
– Zaista je sreća što u našoj obitelji
ima ljudi koji su se rodili
vrlo, vrlo davno i mogu ispričati
ostalima tko je tko
i što je na vrlo starim slikama.

Inače ni ja ne bih znao
da su na ovoj slici
sve sami prvaci,
a tata stričeka Ernesta
samo zato nije na slici
jer je prije utakmice
dobio ospice.

Ovo je nogometna reprezentacija u kojoj je

tata tete Marije bio rezerva i skoro igrao,

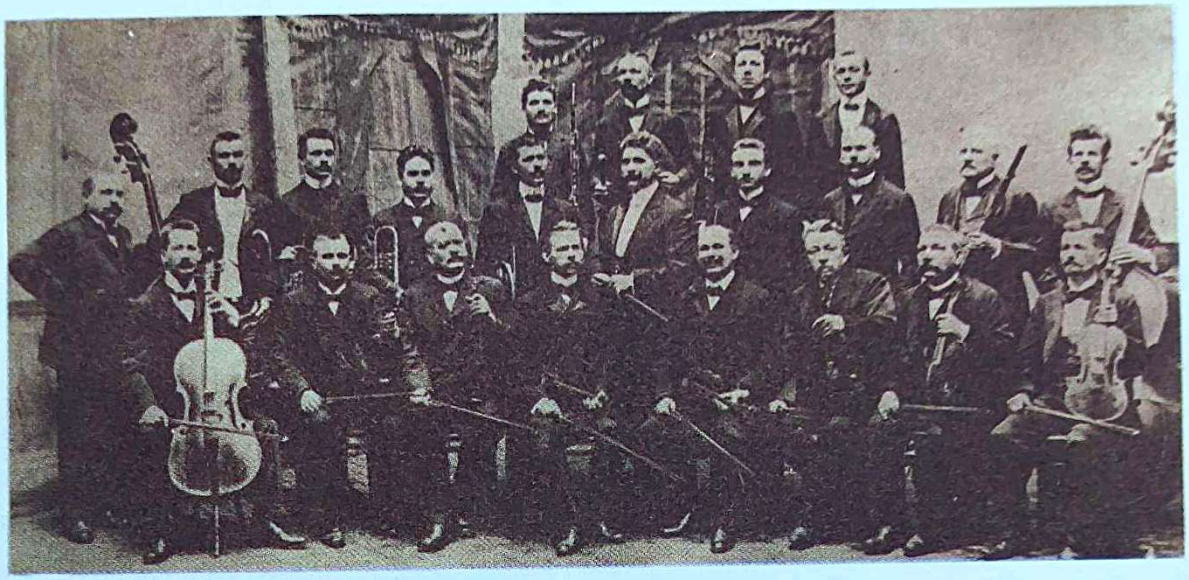

a ovo je orkestar u kojem je svirao flautu kad je prestao igrati nogomet.

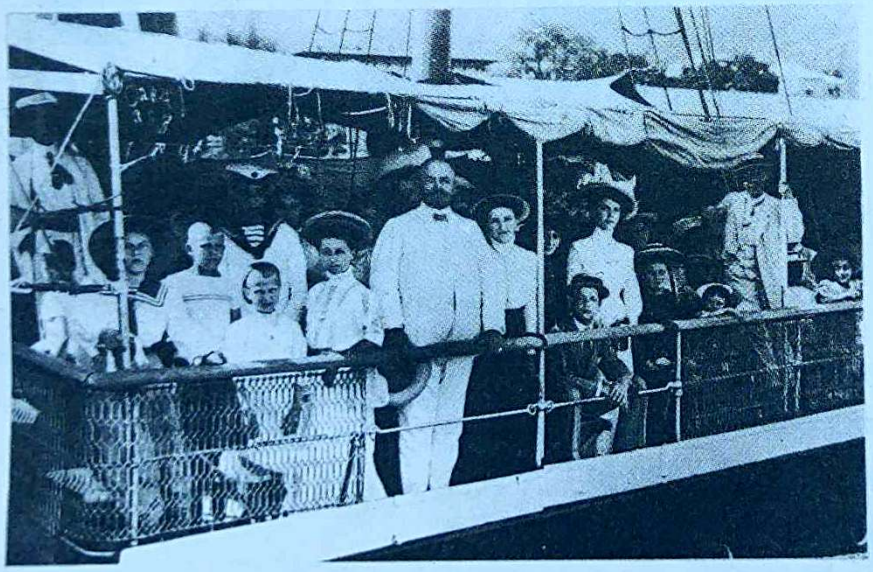

Ne bih znao
niti da na ovoj slici
sestra jedne bake
putuje brodom
i da je
sretno stigla,
samo se to,
na žalost,
ne vidi.

Marica je rekla kako je meni dobro kad mi
toliko toga pričaju, ali je još bolje tati i mami,
djedu i baki, i vrlo starim rođacima
jer se oni sjećaju svega što se
dogodilo kad se mi još nismo ni rodili.

Rekao sam Marici: – Vjerovala ili ne, i ti ćeš odrasti

i bit ćeš svojoj djeci mama,

a djeci svoje

djece baka.

Marica je povjerovala.

Samo me zamolila
da njenoj djeci i unučadi
ispričam kasnije kako je
i ona jednom bila dijete
jer ću ja tada biti
njihov vrlo stari rođak
koji se svega sjeća.

Obećao sam Marici.
SAMO NE SMIJEM NIŠTA ZABORAVITI!

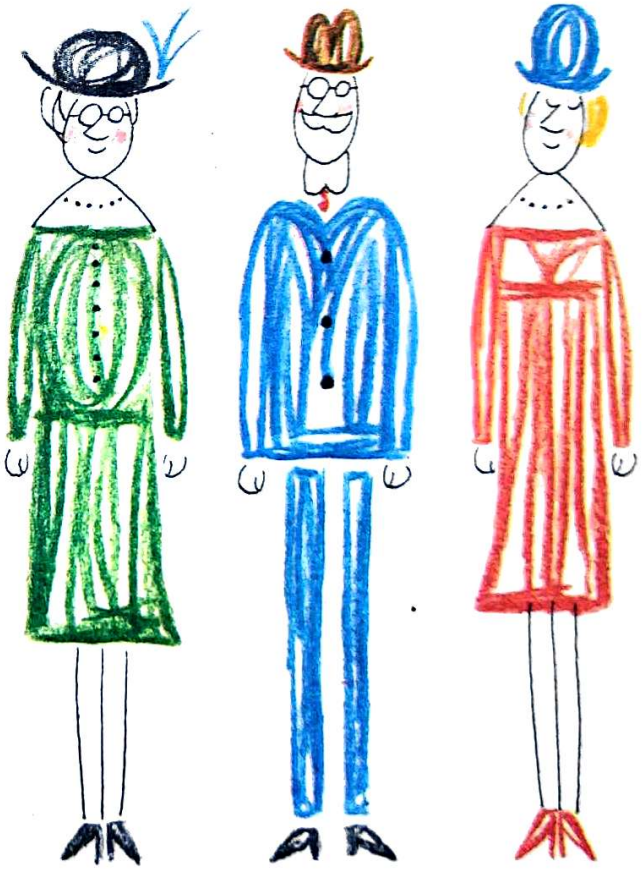

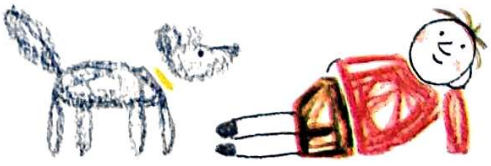

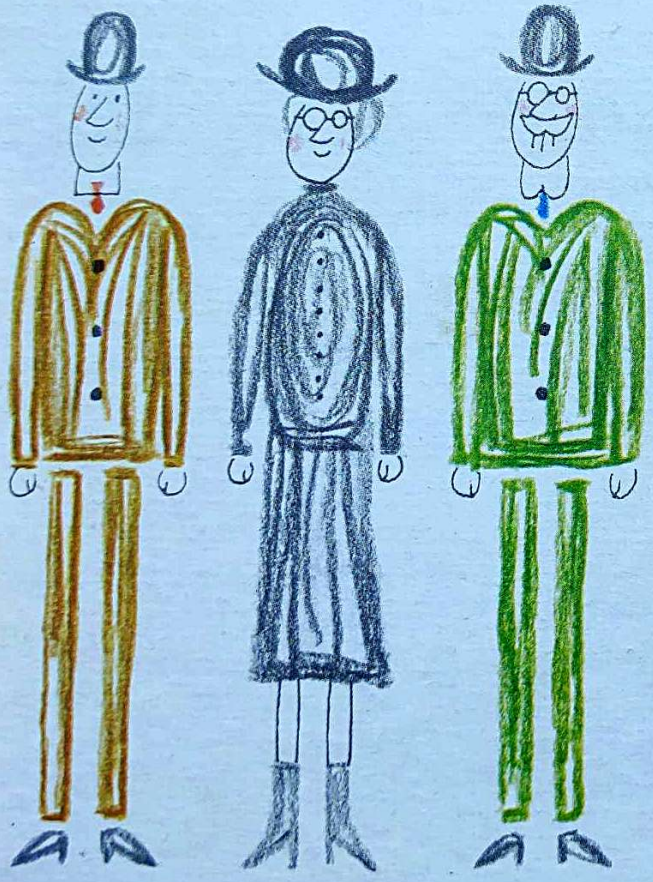

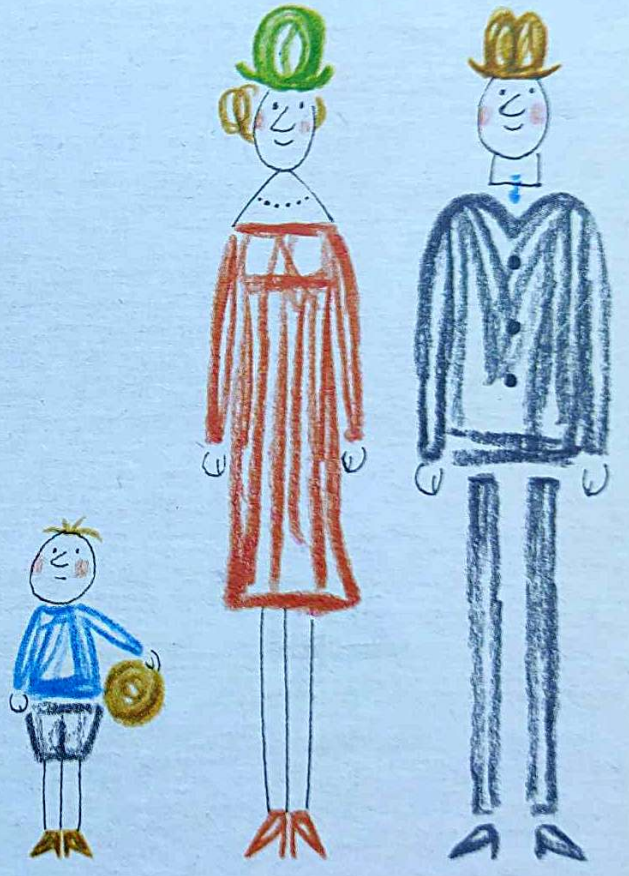

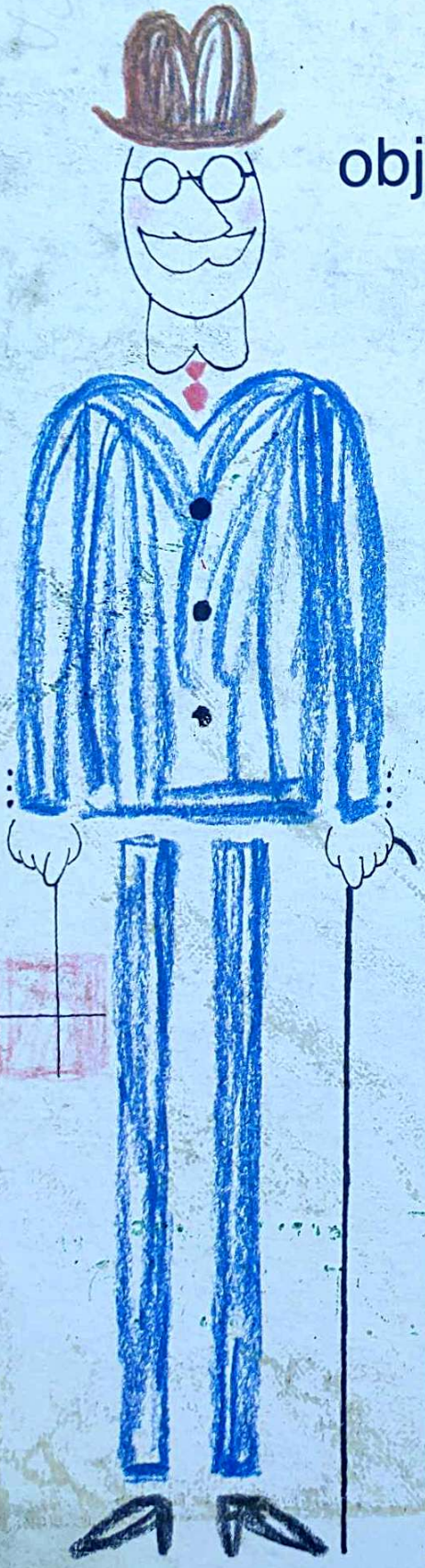

U ovoj seriji objavljene su slikovnice:

Kad bih bio…
Opet sam ja kriv
Baš me veseli!
Znaš li i ti?
Kako da odgovorim?
Vjerovala ili ne
Zar opet

mladost